

Nr rejestracyjny: 2015/18/M/HS3/00091; Kierownik projektu: dr hab. Paweł Jacek Kras

Projekt przewiduje wydanie korespondencji Jana Kapistrana, charyzmatycznego kaznodziei, papieskiego legata i inkwizytora, a także przywódcy franciszkańskiej reformy obserwanckiej z Polakami. W 1451 roku, na prośbę papieża Mikołaja V Jan Kapistran rozpoczął misję kaznodziejską w krajach Europy środkowej, która objęła Austrię, Czechy, Węgry, Polskę i Rzeszę. Głównym celem wyprawy była konfrontacja z czeskimi husytami, a zwłaszcza z ich religijnym przywódcą Janem z Rokycan. Mikołaj V zakładał, że misja Kapistrana będzie przyczyniła się do powrotu części zwolenników husytyzmu do Kościoła katolickiego. Równocześnie Jan Kapistran promował franciszkańską reformę obserwancką, której celem był powrót do ideałów głoszonych przez św. Franciszka. Już w sierpniu 1451 roku biskup krakowski Zbigniew Oleśnicki zwrócił się z listem do Jana Kapistrana, przebywającego wówczas w Ołomuńcu, podkreślając ogromne znaczenie jego misji kaznodziejskiej, a zarazem zapraszając go do przyjazdu do Królestwa Polskiego. Dwa miesiące później z podobnym zaproszeniem wystąpił król Kazimierz Jagiellończyk. Jan Kapistran odpowiedział na oba listy, opisując szczegółowo cele swojej działalności i obiecując przybycie do Polski po wykonaniu głównego celu swojej misji. Wymiana listów w 1451 roku zapoczątkowała bliskie kontakty franciszkańskiego kaznodziei z Polakami i przygotowała jego późniejszy przyjazd do Wrocławia i Krakowa. Od końca sierpnia 1453 roku do maja 1454 r. Kapistran przebywał w Krakowie, głosząc kazania, prowadząc działania inkwizycyjne, nadzorując powstanie klasztorów franciszkanów obserwantów w Krakowie i Warszawie, a także uczestnicząc w ważnych wydarzeniach życia politycznego, m.in. w czasie Kazimierza Jagiellończyka z Elżbietą Rakuszką. Z lat 1451-1456 zachowało się 35 listów wysłanych przez Polaków do Jana Kapistrana, a także jego odpowiedzi. Spośród tej liczby 11 listów nie było dotychczas nigdzie opublikowanych i znajduje się w Archiwum Jana Kapistrana w Bibliotece Klasztoru Franciszkanów Obserwantów w Capestrano. Pozostałe 24 listy zostały wydane w różnych edycjach rękopiśmiennych, w tym w *Annales minorum* Lucasa Waddinga, które nie spełniają wymogów współczesnego edytorstwa. Cztery z tych listów znalazły się w trzecim tomie dziewiętnastowiecznej edycji *Codex epistolaris saeculi decimi quinti*, a jeden został in extenso włączony do *Annales inlyti Regni Poloniae* Jana Długosza. Edycja wszystkich 35 listów pisanych przez i do Jana Kapistrana, związanych z jego pobytem na ziemiach polskich, jest niezbędna, aby lepiej rozpoznać jego działalność kaznodziejską i polityczną w ramach wielkiej misji z lat 1451-1456. Listy te stanowią niewielki, ale ważny fragment całego zespołu korespondencji Jana Kapistrana z tego okresu, która zostanie przebadana i udostępniona w edycji rękopiśmiennej przez międzynarodowy zespół kierowany przez Profesor Letizię Pellegrini z Università degli studi di Macerata.